

TÄNDMASKIN, --schin, m. 3. Elektrisk lampa för tändning.

TÄNDNING, f. 2. Handlingen, då man tänd.

TÄNDSTICKA, f. 1. Sticka, gjord att tända med, t. ex. svafvelsticka, stryksticka.

TÄNJA, tä'nja ell. tä'nja, v. a. 2. *T.* ell. *t. út*, se *Uttänja*. — *Tänjande*, n. 4.

TÄNJBAR, a. 2. Som låter tänja sig.

TÄNJBARHET, f. 3. Egenskapen att låta tänja sig.

TÄNKÅ, tä'nngka, v. a. o. n. 2. 1) Säges om förståndets verksamhet, hvarigenom vi bilda och sammanbinda begrepp till föreställningar, om-dömen och förnufts slut. *Jag t-ker, därför är jag till. Man bör t. först och tala se'n. T. djupl. högt, ädelt, dygdigt*, hafva djupa, höga &c. tankar. *T. väl och rätt. T. hit och dit*, rikta sina tankar åt flera håll. *T. vid sig sjelf, inom sig*, tänka något, utan att meddela det åt andra. *T. efter*, se *Eftersinna*. *T. för sig* (tonen på *tänka*), tänka på hvad man ämnar göra. *T. sig om*, rikta sina tankar på olika föremål, göra betraktelser. *T. sig om*, tänka på att skaffa, bereda sig något, t. ex.: *T. sig om efter hjälp. T. på*, göra något till föremål för sina tankar. *Han t-ker blott på sin ljenst. T. blott på sig sjelf, på sin egen fördel. Tänk väl på hvad du gör. T. på ingenting*, vara utan tankar; äfv. vara sorglös. *Han har så litet att t. på*, så få omsorger, bekymmer, göromål. *Hafva mycket att t. på*, många omsorger, göromål, uträttningar. *T. på någon till det bästa*, värda sig om ens fördel, söka främja dess bästa. (Fam.) *Ge en något att t. på*, skaffa en bekymmer, bryderi, försätta en i svår ställning, för att tukta, hämnas, o. s. v. *Tänk på mig*, haf mig i minne. *T. på något ondt*, att göra något ondt. (Fam.) *Hvad t-ker du (ni, han o. s. v.) på?* säges, då man tycker, att någon tänker eller handlar högst oförståndigt, t. ex.: *Hvad t-ker ni på, som föreslår mig det? Tänk ej mera derpå*, slå det ur hägen, bry er ej mer derom. *T. på någon med en tång*, ihågkomma någon med en gåfva, ynnest, o. s. v. *Tänk på den fallige med en skärf. T. på att*, rikta tankarna på att göra något, t. ex.: *Han t-ker blott på att göra förtret. Tänk på att ge oss middag*, laga, att vi få middag. *T. på, upp, út, öfver*, se *Pätänka*, *Upptänka*, &c. — 2) *T.* eller *T. sig*, föreställa sig. *Man kan ej t. sig något vackrare. Man kan väl t., huru rik han är, när &c. Tänk er en rik man. Det kan man lätt t.*, föreställa sig, inse, förstå. — 3) Äsyfta, mena. *Han t-ker intel ondt dermed. Tala annorlunda, än man t-ker.* — 4) Tro, mena, hålla före, anse. *Hvad t-ker ni derom? Jag t-ker om den saken som ni. Jag t-ker, att man borde sluta. Jag vet ej hvad jag skall t. om honom. Jag t-kte, att han var bortrest. T. godt, illa om någon*, hafva goda, dåliga tankar om honom. *Jag t-kte väl det*, jag kunde väl tro det. *Det hade jag aldrig t-kt*, aldrig kunnat tro. — 5) Ämna. *Hvad t-ker ni göra? Jag t-ker resa bort. Jag har aldrig t-kt att göra er något ondt. Han t-ker föreskrifva oss lagar. Han t-ker hädanefter lefva i tyshet.* — I samma mening säges äfv. stundom *T. sig*, t. ex.: *Han t-ker sig till att göra en resa till Stockholm. Hvar t-ker du dig? Jag t-ker mig hem.* — 6) Göra räkning på, hoppas. *Jag t-ker vara der i morgon. Han t-ker förtjena glupskt på den affären.* — 7) *Tänka* brukas äfven i

vissa till hvardagspråket hörande talesätt, ofta med ironisk eller sarkastisk mening. *Tänk, om...*, säges om något oföväntadt, som kunde inträffa, t. ex.: *Tänk, om han går och gifter sig. Tänk, hvad han gör sig till!* han gör sig bra mycket till. *Tänk, det var just bra gjort!* säges spefullt om något illa eller dumt gjordt, o. s. v. *Tänk, hvad ni gör er bekymmer!* bekymra er ej så mycket. *Tänk att*, ell. *blott tänk*, man måste tillstå, medgifva, t. ex.: *Tänk, att hon är verkligen vacker! Tänk, att han skrifer rätt snällt!* Säges äfven, då man vill yttra förundran öfver något, t. ex.: *Tänk, att det lyckades ändå till sluts. Tänk, att det är riktigt besynnerligt. Tänk, att han ej vill!* *Kan tänka* säges spefullt, försmäddigt om person eller sak, som röjer högmod, fäfänga, inbilskhet, om onödigt fjesk, o. s. v. *Kan t. sådan karl han är! Kan t. herrn! Det går inte i honom, kan t!* *Det skall vara stort och bredt, kan t!* *Kan t., hon kan inte vara klädd, hon, som annat folk!* *Gubevars, nu är det så väl emellan dem, kan t!* *Kan t!* *det är så brådt om!* *det är icke så brådt. Kan t., han har intet råd!* liksom han ej skulle ha råd. *Kan t., hvad det är farligt!* hvad är det för fara med det? — *T-nde*, part. pres. Säges adjektivt om den, som tänker mycket eller djupsinnigt. *En t. man. Ell t. hufvud.* — *Tänkande*, n. 4.

TÄNKÅRE, tä'nngkare m. 3. En, som tänker mycket och djupsinnigt.

TÄNKBAR, tä'nngkbar, a. 2. Som låter tänka sig, möjlig. *Ell sådant förhållande är ej t-t. Det är ej t-t, att...* — *Tänkbarhet*, f. 3.

TÄNKESPRÅK, tä'nngkespråk, n. 5. Minnesvärdt yttrande, ämnadt att i minnet bevara någon viktig sanning.

TÄNKESÄTT, tä'nngkesätt, n. 3. Sätt att tänka; beskaffenheten af ens tankar i afseende på grundsatser, åsigtter eller sinnesstämning emot personer. *Ädla, hederliga t. Jag känner ej hans t. i den frågan. Sök att utforska hans t. i afseende på mig.*

TÄNKVÄRDIG, tä'nngkvärdigg, a. 2. Som förtjena att betänkas, att tagas i öfvervägande. *En t. skrift.* — *Tänkvärdighet*, f. 3. — *Tänkvärdigt*, adv.

TÄNLIKA, se *Tenlika*.

TÄPPÅ, v. a. 2. (af *Tapp*; således egentl.: Med tapp tillsluta) 1) Tillstoppa, tillsluta. *T. ett hål, en springa. T. fönster med kitt. Snusva t-per näsan.* (Fig.) *T. munnen på någon*, tysta, förmå en att tiga. — I samma mening som *Täppa* säges äfv.: *T. igen, till.* — 2) Kringstänga; spärra, stänga. *T. ett gårde. T. med gårdset. T. gårdesgård, uppsätta gårdesgård. T. en väg, en gata. T. vägen för någon.* — *Täppt*, part. pass. *T. rör. T. rum*, utan luftvexling. *T. i näsan*, då andedragten ej kan gå derigenom. — *Täppande*, n. 4.

TÄPPÅ, f. 1. Litet kringtäppt åker- eller kryddland. — *Deraf* Åker-, Krydd-, Potatestäppa, m. fl.

TÄPPEROT, f. 3. pl. — *rötter*. (prov.) Örten *Heraclium Sphondylium*.

TÄPPNING, f. 2. Handlingen, verkningen, arbetet, då något täppes.

TÄRÅ, v. a. 2. (Betyder ursprungl.: Genomtränga droppvis, hvilken bemärkelse ännu bibehåller sig i verbets reflexiva form.) 1) Småningom borttaga något af ett ämne, småningom minska, försvaga. *Rosten lär jernet. Maskar t. inel/vorna.*